

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Barbora Polenová

Název práce: Matky za mřížemi

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě): prof. PhDr. Dušan Lužný, Dr.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cíl práce je podle autorky tento: „Cílem diplomové práce je popsat, jakým způsobem vnímají uvězněné ženy svou roli matky v prostředí věznic, které velmi výrazným způsobem omezují kontakt matky s dítětem. Cílem diplomové práce je také porozumět, jak se uvězněné ženy vypořádávají s konfliktem sociálních rolí, kdy je na ně kladen společenský tlak „být dobrou matkou“, nicméně kvůli uvěznění nemohou svou roli matky dostatečně dobře vykonávat. Výzkumné otázky vycházejí z cílů diplomové práce a zní: „Jak je konstruovaná role matky v prostředí věznic, které omezují kontakt matky s dítětem?“ a „Jaké volí uvězněné ženy matky strategie k vypořádání se s neschopností naplnit roli matky, která je jim dána majoritní společností?“ (str. 3-4). Lze konstatovat, že cíle bylo dosaženo, byť by mohl být výsledek práce ve vztahu k tomu cíli a výzkumným otázkám formulován jasněji a explicitněji v závěru práce.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Obsahové zpracování je odpovídající. Totéž se týká proporcionality teoretické a empirické části. V závěru by bylo vhodné zřetelněji navázat zjištění v vlastního výzkumu s teoretickým rámcem a východisky.

Na několika místech se opakuje tvrzení, že matky ve vězení jsou ve střetu rolí, kdy na jedné straně se na ně vztahují očekávání a povinnosti vyplývající z trestu odnětí svobody (tedy z uvěznění), a na straně druhé očekávání a role matky. Je zbytečné to opakovat, zvláště, když toto tvrzení byl předpoklad a východisko celé práce. Znamená to, že celý výzkum jen potvrdil očekávání (které mimo jiné není nijak zvlášť původní)?

V některých místech by byla vhodnější více analytická argumentace, neboť bez ní mohou některá tvrzení vypadat poněkud banálně, jako např. „Uvězněné matky jsem zvolila z toho důvodu, jelikož ony dokážou nejlépe vypovídat o dané problematice, protože se jich přímo dotýká“ (str. 4).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Práce je přehledná a po formální stránce odpovídající. Oceňuji, že neobsahuje žádné významné formální nedostatky, včetně formulačních či pravopisných chyb (až na drobné výjimky jako např. „*Podmínky pro výchovu dětí v těchto specializovaných odděleních je často mnohonásobně lepší...*“ (str. 21).

Práce obsahuje jen několik drobností, na které je možné v této souvislosti poukázat: např. na str. 2 autorka píše: „*Uvězněné matky, které mají starší děti, však tuto možnost nemají. Tyto uvězněné matky, ale i jejich děti jsou velmi často přehlíženy. Dle Jitky Navrátilové se jedná o závažný problém.*“ – není však zřejmé, kdo je Jitka Navrátilová (chybí odkaz na zdroj).

Nejsem si jistý, zda je vhodné uvádět % u relativně málo početných výzkumných vzorků. Např. autorka na str. 40 píše: „*Naopak 5 % uvězněných matek uvedlo, že uvěznění vůbec nenarušuje možnost vykonávat roli matky.*“ Přitom jde o 3 respondentky.

Autorka by také mohla vždy odkazovat na původní zdroj. Tedy když např. píše o Bangkockých pravidlech, pak by měla odkazovat na ně, a ne na „Bednaříková 2022:16“. V tomto případě jde pravděpodobně o překlad těchto pravidel, ale pod uvedeným odkazem je nelze najít, ani v češtině a ani v angličtině.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Celkově jde o velmi dobrou práci. Je založena na dobrých teoretických základech. Je nutno ocenit realizace empirického šetření, které kombinuje kvantitativní přístup (založený na použití dotazníku) s kvalitativním (primární technikou byl polostrukturovaný rozhovor). Z tohoto hlediska jde o velmi zdařilý výzkum. Nicméně mám pocit, že data z kvantitativního šetření nebyla dostatečně analyticky využita.

Ačkoliv jde o dobrou diplomovou práci i kvalitně provedený výzkum, zjištění nejsou nijak zvlášť překvapující či inovativní (z mého pohledu). Možná by bylo vhodné více rozpracovat identifikované strategie vězenkyň.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

Na str. 61 autorka píše, že si některé matky během svého vězení uvědomily svou chybu: „*Jedna z uvězněných matek (Eva) sdělila, že dobrá matka by měla své děti zajistit v oblasti vzdělání. Nicméně následně konstatovala, že je ve výkonu trestu kvůli zanedbání povinné školní docházky u jejich dětí. Před pobytem ve vězení nebylo plnění její mateřské role v tomto směru ideální a pro uvězněnou matku to nebyl problém, avšak během uvěznění došlo k uvědomění vlastní chyby. Některé další uvězněné matky rovněž uznaly, že jejich kriminální jednání před uvězněním nebylo v pořádku, ale v současné době si již dle jejich slov uvědomují důležitost jejich mateřské role ve vztahu k imperativu dobrého mateřství, o kterém samy pojednávaly.*“ Nejsou však tato slova „jen“ vyjádřením určité role v daném výzkumu?

A s tím souvisí druhá otázka: Mohl autorčin výzkum nějak napomoci matkám/vězenkyním v procesu jejich nápravy?

Ví autorka, podle jakých kritérií Petr (sociální pedagog a zaměstnanec věznice) vybral účastnice jejího výzkumu?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*): **výborně**

Datum: 18. 5. 2023

Podpis:

